

ВПЛИВ РОЗРАХУНКІВ З ПОКУПЦЯМИ І ЗАМОВНИКАМИ НА СУЧАСНІ АСПЕКТИ СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ

На підприємствах, які є платниками податків на загальній системі оподаткування, розрахунки з покупцями і замовниками впливають на методику нарахування і розмір податків таких як Податок на додану вартість (ПДВ) та Податок на прибуток. При реалізації продукції, робіт, послуг у підприємства на підставі Податкових накладних, оформлених в електронному вигляді, затверджених електронним цифровим підписом, виникає податкове зобов'язання з ПДВ, відображення в обліку якого залежить від конкретної ситуації що видно в таблиці 1.

Таблиця 1

Відображення в обліку ПДВ при реалізації товарів, робіт, послуг

Господарська операція	Зміст господарської операції	Дт	Кт
На умовах передоплати	Отримано передоплату від покупця	311	681
	Нараховано податкові зобов'язання за ПДВ	643	641
	Відображено дохід від реалізації	361	70
	Відображено податкові зобов'язання за ПДВ	70	643
Перша подія – відвантаження	Відображено дохід від реалізації	361	70
	Відображено податкові зобов'язання за ПДВ	70	641
Повернення передоплати	Повернуто покупцеві передоплату за товар	681	311
	Відкориговані (зменшені) податкові зобов'язання за ПДВ методом «сторно»	643	641
Повернення товарів	Відкоригований дохід за поверненим товаром	704	361
	Відкориговані (зменшені) податкові зобов'язання за ПДВ методом «сторно»	704	641
Коригування податкових зобов'язань	Повернена покупцеві передоплата за товар	681	311
	Відкориговані (зменшені) податкові зобов'язання за ПДВ методом «сторно»	643	641
	Списані задекларовані податкові зобов'язання за ПДВ з ПДВ-рахунку в системі електронного адміністрування	641	315
Штраф за несвоєчасну реєстрацію податкової накладної	Нарахований штраф за несвоєчасну реєстрацію податкової накладної	948	645
	Сплачений штраф	645	311

Джерело: систематизовано автором за даними [1]

Операції з вивезення товарів у митному режимі експорту оподатковуються ПДВ за нульовою ставкою. При цьому датою виникнення податкових зобов'язань є дата оформлення митної декларації, що засвідчує факт перетинання митного кордону України, оформленої відповідно до вимог митного законодавства.

При визначенні бази оподаткування податком на прибуток, розрахунки з покупцями і замовниками впливають на збільшення суми доходів та витрат, що показано на рисунку 1.

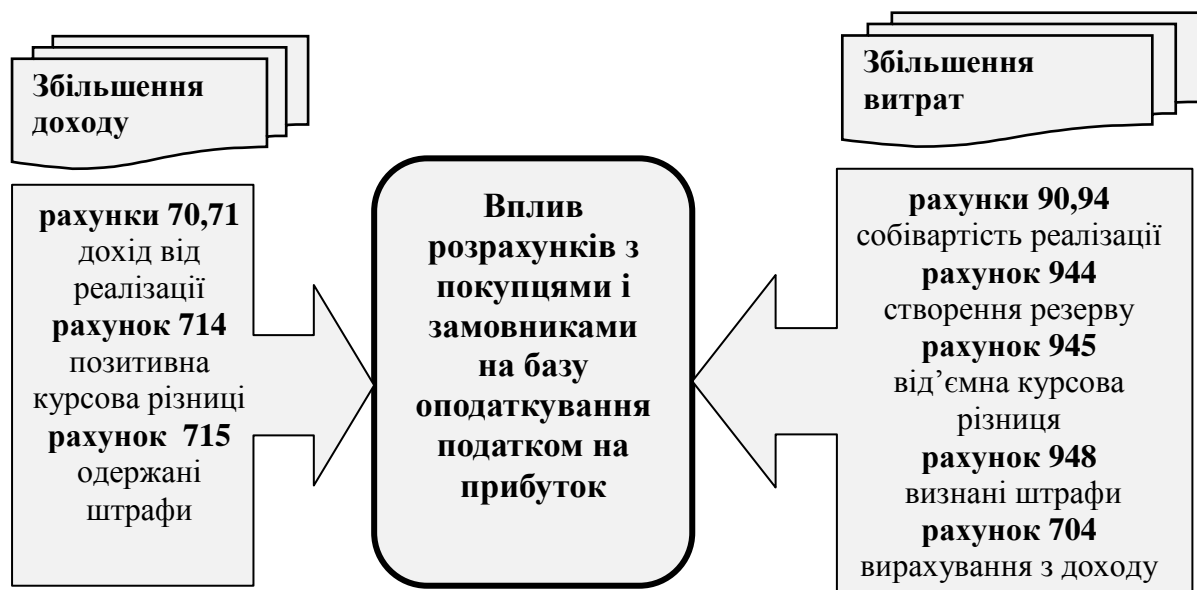

Рис. 1. Вплив розрахунків з покупцями і замовниками на базу оподаткування податком на прибуток

Основну питому вагу у визначення бази оподаткування податком на прибуток відіграють доходи від реалізації продукції робіт та послуг, без урахування податку на додану вартість та вирахування з доходу у сумі надходжень за договорами комісії, агентськими та іншими аналогічними договорами, суми наданих після дати реалізації знижок покупцям, вартість повернутих покупцем продукції та товарів. Витрати відображаються у сумі собівартості виробленої продукції та наданих робіт і послуг.

На сучасному етапі зовнішньоекономічної діяльності вітчизняних підприємств особливе значення відіграють експортні операції. Нестабільна економічна ситуація в Україні і нестабільний курс гривні до іноземних валют, який змінюється майже щодня, приводить до виникнення курсових різниць, які мають значний вплив на фінансовий результат діяльності. Кожне зростання або зменшення курсу, при наявній дебіторській заборгованості, зумовлює зміни курсових різниць: позитивні - у складі інших операційних доходів, а від'ємні - у витратах. Виручка резидентів у

іноземній валюті від експорту підлягає зарахуванню на їх валютні рахунки у строки не пізніше 180 календарних днів з дати митного оформлення продукції, що експортується, а в разі експорту робіт, транспортних послуг - з моменту підписання акту або іншого документа, що засвідчує виконання робіт, надання транспортних послуг. Порушення резидентами, строків, тягне за собою стягнення пені за кожний день прострочення у розмірі 0,3 відсотка суми неoderжаної виручки в іноземній валюті, перерахованої у гривню за валютним курсом НБУ, що також приводить до збільшення витрат. Крім того уповноважений банк зобов'язаний здійснити обов'язковий продаж надходжень в іноземній валюті у розмірі 50 % без доручення клієнта і не пізніше ніж на наступний робочий день після дня зарахування таких надходжень на розподільчий рахунок. При цьому з'являються витрати за послуги банку, біржі та виникнення курсових різниць.

В сучасних умовах особливо актуальним питанням є наявність сумнівної та безнадійної дебіторської заборгованості і відповідно, своєчасності їх погашення та запобігання безнадійності. Безнадійна заборгованість, яка не забезпечена резервом сумнівних боргів списується з активів на інші операційні витрати (Дт 949 – Кт 36, 37), вона формує фінансовий результат до оподаткування (зменшує його).

При визначенні підстави для списання безнадійної дебіторської заборгованості доцільно враховувати вимоги ПКУ та конкретно зазначати: термін позовної давності минув; недостатність або відсутність майна фізичної особи або юридичної особи, об'явленої банкрутом; недостатність кількості коштів, отриманих від продажу на аукціонах майна боржника, яке було у заставі; дія непереборної сили (форс-мажор); визнані в судовому порядку зниклими без вісті; недієздатні; позбавлені волі.

Договірні зобов'язання на практиці нерідко порушуються, тому для забезпечення виконання зобов'язання передбачаються такі види штрафів у договорах: за несвоєчасну оплату, за несвоєчасне вивезення продукції покупцем, за порушення строків постачання, за порушення строків реєстрації податкових накладних у ЄРПН тощо. У бухгалтерському обліку штрафні санкції вважаються: у платника – іншими операційними витратами, а у отримувача – іншими операційними доходами .

Як висновок слід зазначити, що в сучасних умовах, коли податковий облік наближається до бухгалтерського, для оптимізації обліково-аналітичної інформації щодо дебіторської заборгованості у фінансовій звітності необхідно використовувати положення національних стандартів і обов'язково враховувати вимоги Податкового кодексу України.

Список використаних джерел

1. Про затвердження Інструкції з бухгалтерського обліку податку на додану вартість: Наказ МФУ № 141 від 01.07.1997 URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0284-97> (дата звернення: 29.12.2017)